

Per una justícia global feminista

Document marc d'incidència

Taula de continguts

Presentació	3
1. Principis d'una justícia global feminista	4
1.1 Un concepte en revisió	4
1.2 Canvis estructurals des d'un enfocament feminista interseccional	5
1.3 L'apoderament col·lectiu com a objectiu principal	5
1.4 Solidaritat transnacional i resistències feministes	6
1.5 Cap a transicions feministes i antiracistes	7
1.6 Rendició de comptes i cultura d'avaluació feminista	8
2. Agenda per una justícia global feminista	9
3. Polítiques per una justícia global feminista	21
Bibliografia	24

Autoria

Lafede.cat – Organitzacions per a la Justícia Global
Obliqües

Novembre, 2023

Aquest document està subjecte a la llicència de reconeixement -NoComercial- SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Podeu utilitzar-lo i compartir-lo però recordeu citar l'autoria. Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència, accediu a Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View.

Presentació

Vivim un moment històric en què els feminismes tenen més força que mai als carrers i també a les institucions, un moment en el qual alguns països ja han plantejat com a feminista la seva política exterior. Però, alhora, aquesta força es veu confrontada per una resposta reaccionària antidrets, que pren diferents formes arreu del món.

En aquest context, l'eix de feminismes de Lafede.cat veu com una prioritat poder treballar i consensuar què significa la justícia global feminista i com l'apliquem en la teoria i les pràctiques feministes de les nostres organitzacions. Aquest és l'origen del document marc que us presentem a continuació.

Amb una mirada cap al futur, aquest text neix amb els objectius d'articular una incidència política i social sòlida de Lafede.cat en clau feminista i de consensuar un relat col·lectiu al voltant de la justícia global feminista.

El procés d'elaboració ha comptat amb la participació de l'eix de feminismes, persones vinculades a altres eixos temàtics de la federació i la cooperativa Obliqües. El document es va aprovar a l'Assemblea de Lafede.cat de 2023, però en cap cas no es pot considerar un procés tancat, sinó una invitació per al debat i la reflexió, tenint en compte la transformació constant de Lafede.cat gràcies als processos de revisió feministes interseccionals i antiracistes.

En aquest sentit, volem que les següents pàgines ajudin a:

- Avançar en un imaginari feminista al voltant de la justícia global.
- Ser una brúixola per enfortir-nos com a entitats i federació.
- Enfocar el treball d'incidència feminista del conjunt de la federació perquè ens permeti continuar avançant en l'aposta per una justícia global feminista.

El document s'estructura en tres apartats:

1. En el primer, s'identifiquen els 6 principis clau per definir la justícia global feminista
2. En el segon, es delimita un imaginari feminista compartit i tretze punts indispensables per guiar l'agenda de la justícia global feminista;
3. Finalment, en el tercer apartat, es recullen els punts clau per una política pública que contribueixi a una justícia global feminista.

Així doncs, us convidem a llegir aquestes pàgines amb la intenció que les feu créixer i us les apropieu. Fem que l'imaginari col·lectiu i feminista de la federació sigui de totes. Fem que també se l'apropriïn agents de transformació social, administracions públiques i altres organitzacions de cooperació.

1. Principis d'una justícia global feminista

En aquest apartat es proposen sis principis bàsics que defineixen una justícia global feminista.

1.1. Un concepte en revisió

Treballar per una justícia global feminista és reconèixer que la cooperació internacional s'insereix en un **sistema geopolític que és colonial, capitalista i generador de desigualtats**. Així doncs, la justícia global feminista parteix del reconeixement que les polítiques públiques de cooperació s'integren en lògiques eurocèntriques, de relacions colonials i models de desenvolupament generadors de desigualtat als col·lectius i territoris a on volen influir. Per tant, una justícia global feminista visibilitza que aquestes polítiques no són neutres, operen segons les estructures de poder globals i reforcen relacions colonials, tal com es defensa des de les teories del feminisme decolonial.

Des d'aquest reconeixement, sorgeix **la justícia global com a paradigma per integrar un enfocament més equitatiu i inclusiu**. L'expressió i els debats vinculats a la justícia global signifiquen una millora considerable respecte als imaginaris vinculats a les polítiques de "cooperació per al desenvolupament" o "institucions de la cooperació internacional". Tot i això, el terme tampoc està exempt de **crítica decolonial** per la seva identificació amb una agenda provinent dels països del Nord global. Per això, cal reconèixer la necessitat constant de qüestionar el concepte i identificar la justícia global com un concepte interessant en el mentrestant, en la mesura que representa una crítica a la cooperació internacional dominant i que es pot aproximar a ser un sinònim de tenir cura global².

Així doncs, un dels principis bàsics d'una justícia global feminista és el **compromís amb la mirada i pràctica decolonial en les formes de solidaritat internacional per tal que s'estableixin noves formes de relació horitzontals** basades en aliances estratègiques, reciprocitat, reconeixement i incorporació dels sabers i propostes del sud, per fugir de la relació donant-receptor.

¹ "Incitem relacions i polítiques per a la justícia global. Bases per un nou pla d'acció" (Lafede.cat, 2022).

² Proposta realitzada per Chief Ninawa Huni Kui durant el cicle de debats "Polítiques de justícia global: límits i oportunitats per a la transformació social" (Lafede.cat, 2022).

1.2. Canvis estructurals des d'un enfocament feminista interseccional

Hi ha diversos motius pels quals podem argumentar que la justícia global és feminista. Un aspecte clau és que comparteix una de les principals reivindicacions del moviment feminista: la transformació de les relacions de poder desiguals que es donen a escala global i la denúncia de les injustícies. Sabem que la justícia global no és possible en el paradigma dominant, sinó que requereix transformar de manera radical els models econòmics, polítics, socials i culturals hegemònics.

Tal com ha transitat en els últims anys la federació, aquest canvi de paradigma reclama que la nostra aposta, acció, pràctiques i aliances superi l'enfocament de gènere i garanteixi que incorpori un **enfocament feminista interseccional**³ basat en una anàlisi que tingui en compte les estructures de poder i les múltiples formes d'opressió i discriminació que s'entrecreuen de forma simultània, en especial en dones i persones fora de la norma de gènere (inclou el col·lectiu LGBTIQA+ i les dissidències de gènere). Per tant, la justícia global no té només les desigualtats de gènere com a subjecte d'anàlisi, sinó que vol contribuir a l'equitat de gènere amb **l'eliminació de les estructures que perpetuen lògiques opressives i discriminatòries** com el capitalisme, el colonialisme, el racisme, el classisme, el cisheteropatriarcat o el capacitisme, l'extractivisme i el militarisme, entre d'altres.

Una anàlisi feminista interseccional requereix identificar les **causes estructurals de les desigualtats** i problemàtiques com l'emergència climàtica, el racisme, el feixisme, el militarisme i la cultura de la violència, el cisheteropatriarcat, el capitalisme, l'espoli i la desposseïció, entre d'altres. Aquest enfocament implica que qualsevol acció de transformació d'una realitat va precedida d'una anàlisi exhaustiva per comprendre les causes estructurals que operen en el problema al qual volem donar resposta. Per això, és de vital importància que la justícia global feminista s'enfoqui a la **incidència social i política** per promoure canvis duradors que contribueixin a superar desigualtats i a influir en les estructures socials i les polítiques públiques.

1.3. L'apoderament col·lectiu com a objectiu principal

Darrere de tota desigualtat hi ha una vulneració de drets. Per això, la justícia global s'articula al voltant de la realització dels drets humans⁴ amb especial atenció als drets de les dones, les persones LGBTIQA+ i els grups històricament discriminats. Implica reconèixer que les persones que veuen els seus drets vulnerats són les **protagonistes i subjectes** polítics de les demandes de justícia global. Aquest reconeixement ens obliga a deixar enrere "treballar per a" per fer-ho des d'un "treballar amb". Per tant, el concepte de persones beneficiàries queda obsolet i dona pas al reconeixement que les persones que pateixen les desigualtats són protagonistes i agents actives del canvi.

³ La perspectiva feminista interseccional per la qual s'aposta incorpora les propostes del feminisme decolonial, així com la mirada ecofeminista i no antropocèntrica.

⁴ Cal incorporar la crítica antiracista a la perspectiva de drets humans perquè, sense un canvi cultural profund en la mirada, sense consciència de la blanquitud i dels privilegis que comporta, sense una sensibilitat interracial, etc., la perspectiva de drets humans seguirà sent blanca.

Treballar per la justícia global implica equilibrar les relacions de poder desigual i contribuir a l'equitat i la justícia de gènere promovent la **participació social, política i econòmica equitativa de dones, identitats fora de la norma de gènere, així com de persones racialitzades o migrants**, per tal de garantir una representació significativa en clau feminista interseccional. En aquest context, no podem obviar que el creixement del moviment antifeminista comporta que les organitzacions feministes que treballen pels drets de les dones i persones LGBTIQ+ tenen els espais d'acció més restringits a escala internacional⁵.

Així doncs, un dels objectius principals de la justícia global feminista és promoure **l'apoderament individual i col·lectiu**, en especial de les persones que veuen els seus drets vulnerats i de tots aquells col·lectius històricament discriminats. Quan parlem de l'apoderament⁶ fem referència a impulsar processos de presa de consciència individual i col·lectiva sobre la situació de desigualtat i opressió, així com a la cerca d'accions per erradicar-les. Són processos de llarga durada, individuals i col·lectius, i integrals (en àmbits com l'autonomia, l'economia, la política, etc.), que reclamen una mirada permanent en tots els processos de treball i, amb més exigència, en els processos als quals es dona suport en altres contextos i territoris⁷. Per fer-ho, calen anàlisis exhaustives de les relacions de poder existents en els espais de participació i representació (també en els propis), així com una proposta de representació i participació equitativa en els processos de presa de decisió socials, polítics, econòmics i culturals. De manera especial, cal **promoure el protagonisme del jovent** per mitjà de l'aliança amb el moviment juvenil organitzat i la creació d'espais propis per a l'apoderament juvenil.

1.4. Solidaritat transnacional i resistències feministes

La justícia global feminista s'articula des de la **construcció d'aliances** amb els moviments feministes globals i antiracistes, així com amb d'altres lluites de la societat civil organitzada i cosmovisions del Sud global. Per fer-ho, totes les accions s'han de basar en l'escolta activa i la construcció col·lectiva, les aliances entre moviments, la participació i el protagonisme de la societat civil organitzada. Així doncs, la justícia global feminista és catalitzadora⁸ per la seva voluntat d'unir forces per eliminar qualsevol forma de discriminació, vulneració de drets o violències. Però també en tant que provoca canvis per enfortir la capacitat d'actuació individual i col·lectiva.

⁵ Segons l'Atlas de la sociedad civil 2022, citat a Ministeri Federal de Cooperació Econòmica i Desenvolupament d'Alemanya (2023): "Política de desarrollo feminista. Por sociedades justas y fuertes en el mundo entero".

⁶ Coordinadora de ONGD de Euskadi (2018). "Documento marco para la incidencia política".

⁷ És un exemple d'aquest paradigma l'acompanyament a la comunitat de dones iranianes de Barcelona que es va realitzar des dels eixos de pau, migracions i feminismes durant el 2023.

⁸ CONGDE (2022), "Propuestas para una cooperación feminista".

En aquesta voluntat, s'ha de partir de les demandes, interessos i necessitats de les dones i identitats dissidents, així com d'altres grups històricament discriminats per contribuir a reduir i eliminar les desigualtats i relacions de poder. Resulta imprescindible que aquest diàleg s'emmarqui en noves formes de solidaritat transnacional, com ho anomena Angela Davis⁹, que escapin de la jerarquització i la perpetuació de relacions de desigualtat o estructures discriminatòries i, que actuïn com altaveu de les lluites d'altres latituds.

Amb aquesta finalitat, la justícia global feminista també contribueix a la producció de coneixement des de les resistències feministes i la construcció d'alternatives tenint en compte noves formes de relació, saber i creació de coneixement compartit. Per fer-ho, recupera i visibilitza genealogies de saber, pedagogies, pràctiques populars i comunitàries feministes¹⁰.

1.5. Cap a transicions feministes i antiracistes

Totes les accions per la justícia global han de generar major equitat de gènere i això requereix articular la transversalització de l'enfocament feminista en totes les dimensions d'una entitat (aposta política, comunicació, projectes, etc.) o, en el cas de Lafede.cat, en tots els eixos de treball¹¹.

No en queda exempta la dimensió interna i, per això, cal revisar com les nostres entitats també perpetuen desigualtats estructurals i relacions de poder injustes: **una organització desigual reproduirà dinàmiques desiguals**¹². **Per revertir-ho, cal impulsar transicions feministes¹³, decoloniales i ecosocials¹⁴ en les nostres entitats** per tal de revisar i revertir imaginaris i pràctiques que produeixen, reproduïen i legitimen lògiques opressives (com pot ser el privilegi blanc, el masclisme, l'adultocentrisme, etc.) amb la voluntat de construir realitats més feministes i antiracistes.

Cal que apliquem també un treball compromès amb la sostenibilitat dels activismes que ens permeti assegurar obtenir més impacte dels cicles d'activisme i la incorporació d'una ètica de la cura. És important fer-ho des d'una perspectiva de corresponsabilització de les cures, però també des d'una revisió de com reproduïm lògiques productivistes i el fals mite del creixement il·limitat també dins de les mateixes entitats.

⁹ Ángela Davis, *La libertad es una batalla constante*. Madrid, Capitán Swing, 2017: 143. Davis fa referència al concepte apellat que "la construcció de solidaritats internacionals i vincles transfronterers és una comprensió del que les feministes diuen 'interseccionalitat'. No tant la interseccionalitat de les identitats, sinó la interseccionalitat de les lluites. (...) Hem d'estar disposats a aixecar-nos i a dir que no des de la unitat dels nostres esperits, amb la nostra intel·ligència col·lectiva i amb la multitud dels nostres cossos".

¹⁰ Cal tenir en compte el paper de la tecnologia en aquests processos. La justícia global feminista reconeix que la tecnologia no és neutra i que tot disseny tecnològic està travessat per les mateixes estructures sistèmiques i relacions de poder i, per tant, té conseqüències per a la humanitat i el planeta. L'acció tècnica és, doncs, un exercici de poder que també cal tenir present en la construcció d'aquestes alternatives.

¹¹ En l'àmbit de la federació, requereix afegir la transversalització dels principis de la justícia global feminista a tots els eixos de treball i àmbits de Lafede, internament.

¹² Coordinadora de ONGD de Euskadi (2018). "Documento marco para la incidencia política".

¹³ En els últims anys Lafede.cat ha impulsat el seu propi procés de transició organitzativa feminista i fomentat que les entitats membres també ho fessin. Ho ha fet a través del "Sembrant Cures per cultivar canvis", el Protocol d'abordatge de les violències sexuals, el canvi en el model de governança i l'autodiagnosi per la transformació antiracista. Vegeu tot el material i les publicacions de Lafede.cat a <https://www.lafede.cat/ca/desigualtats-de-genero/> <https://www.lafede.cat/ca/lafede-cat-camina-cap-a-una-transformacio-antiracista/>

¹⁴ S'utilitza el terme "ecosocials" entès com la transició cap a models més justos ecològicament.

Aquest procés de transformació no es fa només per aportar benestar a les persones de l'entitat sinó que té per objectiu final¹⁵ la construcció d'organitzacions més equitatives i democràtiques que puguin incidir tenint més impacte en les estructures generadores de desigualtat, promoure l'apoderament individual i col·lectiu i aliar-se amb les agendes promogudes des dels moviments feministes, antiracistes i ecosocials per a la defensa del bé comú.

1.6. Rendició de comptes i cultura d'avaluació feminista

Cal trobar mecanismes per **integrar una cultura d'avaluació feminista a les nostres entitats** orientada a garantir el caràcter transformador de les accions. Cal assegurar processos d'aprenentatge i mecanismes de rendició de comptes que garanteixin la participació activa i el protagonisme dels col·lectius implicats, així com **una recollida de dades feministes**. És a dir, una recopilació d'evidències i dades desglossades que permetin generar sistemes d'informació homogenis a escala europea. Aquestes **han de permetre un seguiment de les desigualtats que volem erradicar**, així com una anàlisi interseccional de l'impacte de la nostra acció que ens permeti corregir les desigualtats que puguem estar ocasionant inconscientment i rendir comptes amb els agents amb qui estem treballant. A més, **una cultura d'avaluació feminista permet posar al centre els processos** i no només els resultats.

Enfocar-se en el procés en lloc de fer-ho en el resultat implica valorar i donar importància al camí, les experiències i els esforços realitzats des de totes les diversitats en lloc de simplement centrar-se en el resultat final o el producte acabat, i superar enfocaments capacitistes. Això implica considerar com els nostres objectius, la planificació, els resultats esperats o fins i tot la forma en què treballem o prenem les decisions poden afectar de manera diferent els diversos grups d'origen, ètnia, raça, classe social, sexualitat o persones amb diversitat funcional o cognitiva. Per tenir-ho en compte, cal prendre les mesures pertinents a fi de treballar garantint l'equitat de gènere en clau interseccional.

¹⁵ Definició sobre les transicions organitzatives feministes desenvolupada per Obliqües (2023).

2. Agenda per una justícia global feminista

Existeixen moltes veus diferents dins dels feminismes i, per tant, les agendes varien segons les prioritats establertes per cada moviment i context. Tot i que en els últims anys el creixement de la consciència feminista s'ha plasmat en l'avenç en representació i reconeixement de drets, no ha comportat una redistribució real del poder ni els recursos. Tampoc podem obviar el moment global de creixement de l'extrema dreta i del discurs antifeminista que posa en perill el retrocés de drets que té més impacte sobre les dones i les persones fora de la norma de gènere, així com sobre els col·lectius històricament discriminats.

Cal seguir promovent la centralitat de les agendes feministes, decolonials i antiracistes en els eixos de treball de Lafede.cat. Per definir l'agenda feminista de Lafede.cat cal partir de quatre premisses:

- **Fer-ho de manera situada i contextualitzada**, fent una lectura acurada de la realitat local i de les realitats de les entitats amb què es treballa al Sud global, des del reconeixement que totes les temàtiques estan interconnectades i que solucionar-les de manera efectiva requereix un enfocament integral que tingui en compte la diversitat de les experiències i perspectives.
- **En diàleg constant amb epistemologies crítiques** com són el feminisme decolonial i anticolonial, l'anticapacisme, els ecofeminismes o l'economia feminista. També **des de la solidaritat i sororitat internacional** entesa com la col·laboració a escala internacional per resoldre qüestions de justícia de gènere i teixir aliances amb els moviments feministes d'arreu.
- Des de la particularitat que ens pertoca d'unir les agendes globals feministes a les lluites locals i **posar en contacte les agendes locals i les del Sud global**. També ser altaveus i replicadores de les lluites del Sud i globals.
- Fer-ho en **aliança amb el moviment feminista local i global** per augmentar la capacitat d'incidència, així com donar suport a campanyes i accions dels moviments feministes del Sud global i de Catalunya.

Encara que es tracta d'un procés en construcció, tot seguit es desenvolupen **tretze temes clau** en l'agenda compartida de Lafede.cat definits de manera participativa amb les aportacions de diversos eixos i grups de treball de la federació. S'exposen aquests punts des de la consciència que hi ha debats polítics en els quals no hi ha consens entre les mateixes entitats i generen incomoditat. Davant d'això, cal garantir que Lafede.cat continua creant espais segurs per poder tenir debats polítics necessaris i, així, seguir avançant juntes.

1 Equitat de gènere

Equitat de gènere. La base d'una agenda feminista per a la justícia global és la lluita per l'equitat de gènere des d'una perspectiva interseccional que tingui en compte totes les opressions que es donen en tots els aspectes de la vida, incloent-hi l'accés a l'educació, la salut, l'ocupació, la representació política i la presa de decisions o l'erradicació de la pobresa i la seva feminització.

Accions clau

- Incidir en el disseny, implementació real i avaluació de polítiques d'equitat de gènere que la promoguin activament en tots els nivells de govern i la societat.
- Promoure processos de transició organitzativa feminista, decolonial i eco-socials en les entitats de la federació i també en les administracions públiques, així com reclamar finançament públic per poder fer aquests processos.

2 Antiracisme

Antiracisme. Reconèixer i treballar a partir de la interseccionalitat de les opressions, incloent-hi la discriminació racial i ètnica, i treballar per eliminar les desigualtats sistèmiques.

Accions clau

- Promoure processos de transformació antiracista i protocols dins de les entitats.
- Garantir una major representació de col·lectius de persones racialitzades, en especial dones, col·lectiu LGBTIQ+ i identitats dissidents.
- Teixir aliances amb el moviment antiracista i donar-hi suport públic. Per treballar-hi, cal fer-ho assumint i revertint el privilegi que té Lafede.cat dins del sector.

3

Erradicació de les violències masclistes

Erradicació de les violències masclistes en totes les seves tipologies i formes com el tràfic de persones, la violència sexual, la tracta amb finalitats d'explotació sexual, la mutilació genital femenina, el matrimoni infantil, les violències masclistes en l'àmbit digital o les violències masclistes en el marc dels conflictes armats.

Accions clau

- Reclamar l'aplicació de polítiques públiques de sensibilització, prevenció i protecció, així com exigir millores en els programes d'atenció a les persones que han viscut situacions de violència masclista des d'una dimensió psico-social i interseccional.
- Promoure la creació i aplicació de protocols d'abordatge de les violències sexuals en les organitzacions de JG i l'administració pública.
- Impulsar aliances amb el moviment feminista local i internacional per augmentar la capacitat d'incidència.

4

Salut i drets sexuals i reproductius

Salut i drets sexuals i reproductius. Cal entendre la salut com un dret, des de les especificitats dels gèneres i la interseccionalitat. Per això, cal promoure el dret al propi cos, a l'autonomia sexual, a l'accés i la qualitat de l'atenció i protecció de la salut sexual i reproductiva, incloent-hi l'accés a contraceptius i el dret a l'avortament gratuït i segur, així com l'educació sexual integral.

Accions clau

- Construir aliances per treballar aquest dret de manera interconnectada, a escala local i internacional, amb els drets de les persones fora de la norma de gènere, les persones amb situació administrativa irregular o les persones amb diversitat funcional o intel·lectual, entre d'altres interseccions.
- Ampliar les aliances amb els moviments antifeixistes arreu per, entre d'altres temàtiques, combatre els discursos i el moviment antiavortista.
- Donar suport a campanyes i accions dels moviments feministes del Sud global i de Catalunya.

5

Drets LGBTIQ+

Drets LGBTIQ+. Treballar pels drets del col·lectiu i lluitar contra la discriminació i la violència basades en l'orientació sexual i la identitat de gènere des d'una anàlisi interseccional.

Accions clau

- Analitzar l'impacte de l'acció per a la justícia global de manera diferenciada en persones LGBTIQ+ i dissidències de gènere.
- Deconstruir l'imaginari que el col·lectiu LGBTIQ+ està fora del moviment per la justícia global, ja que és un plantejament/relat heteronormatiu, i crear mecanismes per tal de poder articular la defensa dels drets des de les persones que formen part de les nostres entitats.
- Augmentar la representació del col·lectiu LGBTIQ+ en espais de participació i representació i reforçar les aliances amb col·lectius LGBTIQ+ del mateix territori i del Sud global.
- Construir aliances amb col·lectius oprimits per estats que exerceixen el pinkwashing¹⁶.

¹⁶ El pinkwashing (rentat rosa) és un terme que s'utilitza per fer referència a l'estratègia de màrqueting d'empreses, institucions o governs amb la seva simpatització amb el moviment LGBTIQ+ o de la dissidència sexual.

6

Justícia econòmica i economia feminista

Justícia econòmica i economia feminista. Mantenir reivindicacions històriques com la justícia laboral i l'eliminació de la bretxa salarial de gènere, la distribució equitativa de tasques per combatre la divisió sexual i racial del treball o el reconeixement dels treballs que esdevenen en àmbits informals, en especial de les treballadores vinculades a les cures. A més, cal continuar promovent un canvi de model que posi al centre el benestar de les persones, garanteixi un accés equitatiu als recursos i erradiqui les causes que generen discriminacions múltiples, així com la feminització de la pobresa.

Accions clau

- Reclamar criteris de contractació pública vinculats a l'economia social i solidària i la justícia climàtica, tant en l'administració com en la federació i les seves entitats.
- Teixir aliances amb el moviment de l'economia social i solidària (ESS) i, en especial, l'ESS migrant.
- Exigir trencar amb la impunitat de les empreses transnacionals. Per fer-ho, cal continuar treballant en la implementació del Centre Català d'Empresa i Drets Humans i garantir que incorpora una visió feminista en la seva acció.

7 Migració i refugi

Migració i refugi. Garantir la seguretat i la dignitat de les dones migrants i refugiades, incloent-hi la protecció contra el tràfic de persones i l'explotació laboral i sexual. Abordar les experiències úniques de les dones, nenes i persones LGBTIQA+ migrants i refugiades, incloent-hi la prevenció de la violència masclista i l'explotació en totes les seves formes.

Accions clau

- Exigir a les administracions públiques que garanteixin vies legals i segures per a la mobilitat humana.
- Donar suport a les campanyes que promouen la regularització de les persones migrants i les que promouen la revocació de la llei d'estrangeria.
- Difondre programes per a la regularització de persones migrants (com pot ser l'ACOL¹⁷) entre entitats.

¹⁷ Programa Treball i Formació de la Generalitat de Catalunya destinades a les persones migrades en situació administrativa irregular.

8

Justícia climàtica

Justícia climàtica. Cal incorporar una mirada ecofeminista sobre els drets de la natura i la relació entre la humanitat i la Terra per a erradicar l'economia patriarcal o l'explotació ambiental on les dones i la natura són vistes com a recursos per ser explotats, avançar en un enfocament més sostenible dels recursos naturals i en el reconeixement dels drets de la natura. A la vegada, no es pot oblidar una anàlisi en clau interseccional per reconèixer com el canvi climàtic afecta de manera desproporcionada les dones i els països del Sud global (els països que menys han contribuït a provocar la situació d'emergència actual). En aquest sentit, cal assegurar respostes justes i equitatives davant les desigualtats dels impactes del canvi climàtic que fugin de la mirada i interpretació eurocèntrica i parar atenció als límits històrics de la cooperació al desenvolupament en aquest treball.

Accions clau

- Sensibilitzar i visibilitzar el deute històric ecològic del Nord global cap a les comunitats del Sud i trobar formes de reparació.
- Promoure la incorporació de les visions dels feminismes comunitaris, els feminismes del Sud global i perifèries, els ecofeminismes i les organitzacions de dones indígenes en la presa de decisions sobre polítiques climàtiques.
- Promoure la formació i coneixement dels treballs de justícia restaurativa i les eines generades des del Sud global com els tribunals populars o la construcció de drets comunitaris o drets de la natura, entre d'altres.
- Exercir aliances estratègiques amb moviments ecologistes i ecofeministes, així com amb el moviment per la sobirania alimentària feminista.

9

Educació per a la justícia global

Educació per a la justícia global. Garantir l'accés a una educació de qualitat i fomentar que els principis de la coeducació per una educació feminista, decolonial, antiracista i des d'una pedagogia situada s'incorporin en les polítiques públiques d'educació. Cal estendre aquesta mirada a tota l'educació, incloent-hi la universitat pública. Davant el context actual de creixement i naturalització dels discursos d'odi i antifeministes, del moviment antiavortista, dels relats de revictimització de les dones o de les violències en entorns digitals cal treballar amb els mitjans de comunicació i el moviment juvenil organitzat i incidir en l'educació digital a les escoles per combatre els discursos d'odi.

Accions clau

- Treballar en aliança amb el moviment juvenil, els mitjans de comunicació i els agents educatius per combatre el discurs d'odi, l'heteropatriarcat i les violències que se'n deriven.
- Incidir en el contingut dels programes de les escoles de formació de professorat i d'educació en el lleure en clau feminista. Construir aliances amb escoles de formació de professorat i d'educació en el lleure per incidir en contingut crític a les escoles de formació de programes amb continguts de relacions internacionals.
- Posicionar-nos com a actor en l'àmbit europeu per incidir en la construcció de l'educació per la justícia global, i concretament en el seu eix d'educació feminista.

10

Construcció de pau

Construcció de pau. Des de les propostes feministes que treballen per la pau s'identifica la necessitat d'impulsar un canvi de paradigma i una resignificació sobre què vol dir la pau, la seguretat, la violència i la guerra per a les dones i persones LGBTIQ+ (utilitzades com a armes de guerra). En aquest sentit, cal treballar per a la desmilitarització i deslegitimació dels processos de militarització que s'estan donant arreu i plantejar i oferir alternatives cap a models de seguretat humana que tinguin en compte un enfocament feminista i ecologista.

Accions clau

- Promoure la coherència de les polítiques amb sensibilitat al conflicte i l'enfocament feminista.
- Treballar per desmilitaritzar les administracions públiques, des de l'escala municipal fins a l'acció exterior.
- Promoure la prevenció i transformació no violenta dels conflictes armats amb pressupostos i mecanismes que assegurin la participació efectiva de dones i col·lectius LGBTIQ+, organitzacions feministes, defensores de drets del Sud i altres grups de població en situació de discriminació en processos de pau.
- Exigir la implementació de l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat, mecanismes de participació efectiva, així com recursos i rendició de comptes.
- Consolidar aliances amb el moviment feminista i decolonial, les diàspores dels països en situació de conflicte i el moviment juvenil.

11

Defensores de drets

Defensores de drets. Donar suport a les defensores de drets humans i ambientals d'arreu, en especial les dones indígenes i afrodescendents, així com les dones dels col·lectius més vulnerabilitzats en cada context, en la defensa dels seus drets territorials, culturals i de gènere, i promoure la seva participació en espais de presa de decisions.

Accions clau

- Incidir per ampliar els programes de protecció de defensores des d'una visió feminista, de cures i psicosocial.
- Garantir que aquests programes donin suport a les xarxes feministes de persones defensores i potenciar la seva participació en tots els nivells.
- Promoure trobades de defensores a escala local.

12

Justícia algorítmica i ciberseguretat feminista

Justícia algorítmica i ciberseguretat feminista. Contribuir a l'equitat i la justícia en els sistemes algorítmics garantint que els algoritmes i sistemes d'intel·ligència artificial no perpetuen estereotips de gènere ni discriminació contra dones i persones LGBTIQ+, ni en el seu desenvolupament ni en el seu ús. Això implica entendre la relació existent entre l'extractivisme de recursos, la precarització laboral a certs països del Sud global i la digitalització de la nostra societat.

Accions clau

- Enfortir organitzacions que treballin en l'àmbit català en la justícia algorítmica i la ciberseguretat des de coordenades feministes, sensibilitzar públics específics (periodistes, educadores, etc.) i promoure la generació de dades feministes amb sistemes d'informació homogenis a escala europea.
- Incidir per a la inclusió de mecanismes de protecció dels drets humans en el desenvolupament dels algoritmes i les lleis.
- Fomentar la participació de la societat civil a la governança de les tecnologies. Aliar-se amb col·lectius que treballin en la temàtica, així com amb defensores de drets humans.
- Reclamar mesures de respecte dels drets laborals de les persones que treballen en l'entrenament d'aquestes tecnologies, normalment dones a països del Sud global.
- Exigir mesures per a la ciberseguretat feminista per lluitar contra la violència masclista a les xarxes, per la privacitat d'informació o l'accés igualitari a l'ús, però també al desenvolupament, de la tecnologia.

13

Acció humanitària

Acció humanitària. Cal tenir en compte que l'acció humanitària continua basant-se en estàndards androcèntrics i no sol tenir en compte les discriminacions de gènere, raça, classe, religió i ètnia, preexistents a l'emergència o crisi. Per això, cal contribuir a fer que les respostes humanitàries tinguin una perspectiva de gènere interseccional, un enfocament de nexa amb el desenvolupament i la construcció de pau així com una aposta clara per l'agenda de localització.

Accions clau

- Visibilitzar l'impacte diferencial que tenen les emergències i les crisi en les dones, nenes i persones LGBTIQ+.
- Posar les persones afectades per les crisis i les emergències al centre i amplificar la seva veu.
- Incidir perquè la política pública d'acció humanitària i protecció civil prioritzi el finançament d'organitzacions locals de dones, feministes i LGBTIQ+ a l'hora de respondre en contextos d'emergència o crisi.
- Promoure l'enfocament del Triple Nexa (Acció Humanitària-Desenvolupament-Construcció de Pau) en les respostes humanitàries.

3. Polítiques per una justícia global feminista

La justícia global feminista necessita una **estratègia d'incidència política en les institucions públiques**. Aquesta haurà de garantir una configuració feminista dels instruments de la política pública de cooperació, la incorporació a l'agenda pública dels principis de la justícia global feminista i els eixos temàtics desenvolupats en els apartats anteriors. A continuació, tot i que el text presentat, igual com la resta d'apartats, ha d'estar en contínua revisió, es recullen els **principals punts que ha d'incloure l'agenda d'incidència institucional de Lafede.cat**¹⁸.

- 1. Garantir que l'acció exterior i els plans directors de les polítiques de cooperació es defineixen des d'un posicionament feminista interseccional.** Per fer-ho, cal exigir la centralitat de la justícia de gènere i la defensa i promoció dels drets de les dones, del col·lectiu LGBTIQA+ i dels col·lectius més vulnerabilitzats en totes les fases de la política de cooperació. L'objectiu ha de ser una política de cooperació que prioritzi revertir les relacions de poder estructurals i la defensa, protecció i garantia dels drets de les poblacions més vulnerabilitzades. Per altra banda, cal exigir la garantia de la coherència de polítiques per la justícia global en la totalitat de les polítiques públiques, més enllà de l'acció exterior.
- 2. Exigir que s'abordin les causes de les desigualtats, de la pobresa, de les discriminacions i de les diverses violències que afecten les dones, persones LGBTIQA+ i identitats dissidents.** Exigir superar un enfocament de gènere blanc per incorporar una anàlisi feminista decolonial i antiracista. Fer-ho requereix aprofundir en l'enfocament de gènere i basat en drets humans (EGIBDH) per tal que l'anàlisi sigui transformador de totes les opressions.
- 3. Vincular-se a una proposta real de transformació de les opressions exigeix incorporar les veus dels col·lectius de base i les agendes feministes** en diàleg amb l'ecofeminisme, l'antiracisme, l'ètica de la cura, etc. en la definició de la política pública. Per tant, cal basar-se en les epistemologies i els diàlegs amb altres latituds i assumir **enfocaments feministes, antiracistes, decolonials i per a la transició ecosocial**. Això requereix donar suport a processos de llarg termini que garanteixin l'apoderament individual i col·lectiu.

¹⁸ Per a aquest apartat s'han utilitzat els documents de Lafede.cat (2022): "Demandes feministes als plans directors de cooperació al desenvolupament"; Lafede.cat (2021): "50 propostes per a la Justícia Global" i Lafede.cat (2023): "Eleccions municipals 2023. Per uns municipis garants dels drets humans i la pau".

4. Garantir **un model de cooperació on les persones que viuen vulneracions de drets siguin les agents actives del seu canvi** i dotar de recursos per fomentar el seu apoderament i lideratge, així com els canvis legislatius, econòmics, socials, mediambientals i/o polítics necessaris. Per promoure la plena i efectiva participació de dones i identitats dissidents en tots els espais de participació i intervenció de la política pública de cooperació, cal:
 - a. Impulsar la **participació efectiva i equitativa dels moviments feministes, antiracistes i decolonials** en els espais de participació i representació. També cal establir grups estables de diàleg amb organitzacions feministes catalanes i del Sud global per tal de treballar en clau d'incidència pel canvi social, amb els projectes que es financen com a punt de partida. Establir també espais específics de reflexió i diàleg sobre justícia global feminista.
 - b. Garantir una dotació de recursos per a la promoció de l'equitat de gènere a fi d'incorporar canvis en clau feminista interseccional en el seguiment i avaluació de projectes.
5. Promoure **formació contínua a les organitzacions i a la mateixa administració** sobre perspectiva feminista interseccional i enfocament de gènere i basat en drets humans. Exigeix establir metodologies clares per aplicar aquestes perspectives en el disseny, seguiment i sistemes d'avaluació de totes les polítiques públiques, i en especial, a totes les d'acció exterior.
6. Dur a terme **avaluacions de l'impacte en l'equitat de gènere de les polítiques** de manera sistemàtica i que tinguin en compte els processos i no només els resultats. És clau la **promoció d'una rendició de comptes** des de la transparència i l'aprenentatge. En aquest sentit, cal reclamar la necessitat d'un sistema de mesurament de qualitat d'estadístiques, indicadors, dades i xifres desagregades que facilitin l'anàlisi dels canvis que s'han d'aconseguir i que vagi més enllà del gènere i garanteixi l'aplicació de l'enfocament interseccional¹⁹.

¹⁹ Oxfam (2022, "Más allá de las palabras. Hacia una política de cooperación feminista y transformadora".

7. Donar suport a les organitzacions per tal que puguin dur a terme amb qualitat i de manera sostenible processos de **transició organitzativa feminista, decolonial i ecosocial. Una política de cooperació només podrà ser feminista si va acompanyada d'un procés de transformació de les mateixes estructures, governances i models de treball.** És l'única forma d'assegurar la detecció, prevenció i reversió de pràctiques discriminatòries i desigualtats de poder. Exigeix realitzar aquest procés tant a les entitats (a través de donar suport als processos) com a la mateixa administració²⁰. Per fer-ho, cal que les administracions recullin indicadors de cura laboral i donin suport a aquests processos de llarga durada. En aquesta dimensió, i per tal de fer viable la transformació del sector que implica la JG feminista, també cal incloure una mirada que garanteixi convocatòries i processos administratius més sostenibles per a les organitzacions²¹.
8. **Complir amb el 0,7% dels pressupostos** per a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) el 2030 i **establir un 20% per a projectes de defensa i promoció dels drets de les dones i de col·lectius LGTBI+**, executats prioritàriament per organitzacions i entitats de dones, feministes, antiracistes i LGTBIQA+, així com incloure-hi les noves veus i **organitzacions juvenils**. Exigeix garantir la coherència de polítiques públiques per fomentar el desenvolupament humà sostenible, l'equitat de gènere, l'apoderament de les dones, els drets humans i la construcció de pau des de tots els seus nivells d'acció. Aquest compromís implica identificar i revertir els efectes negatius de les estratègies i polítiques públiques sobre el desenvolupament humà, social i ambiental, de manera prèvia a la seva concepció i execució, tant a casa nostra com a l'exterior.

²⁰ En aquest sentit, en les "50 propostes per a la Justícia Global" es demanava que tant el Parlament com tots els departaments del Govern elaborin i aprovin sengles protocols per a l'abordatge de les violències sexuals a les administracions en la línia del protocol que promou Lafede.cat i que es comprometin activament a revertir les relacions desiguals de poders i posar fi a totes les violències masclistes i racistes. Aquesta demanda representa un primer pas en les transicions però no és un lloc d'arribada, cal promoure transicions feministes a totes les entitats i a la mateixa administració.

²¹ Per a més informació, consulteu Lafede.cat (2021). [Estudi diagnòstic sobre les convocatòries catalanes de cooperació: perspectives i possibilitats administratives de convergència i simplificació.](#)

Bibliografia

Publicacions i recursos interns de Lafede.cat

- Lafede.cat (2023). Document intern de treball “Demandes feministes als plans directors de cooperació al desenvolupament”.
- Lafede.cat (2023). Document intern de treball “Intervenció de l’eix de feminismes a la jornada interna del grup de pau”.
- Lafede.cat, LaCoordi i Futuro en común (2023). “Eleccions municipals 2023. Per uns municipis garants dels drets humans i la pau”.
- Lafede.cat (2022). Document intern “Incitem relacions i polítiques per a la justícia global. Bases per un nou pla d’acció”.
- Lafede.cat (2021). [50 propostes per a la Justícia Global. Eleccions al Parlament 14 de febrer de 2021.](#)
- Lafede.cat (2021). [Estudi diagnòstic sobre les convocatòries catalanes de cooperació: perspectives i possibilitats administratives de convergència i simplificació.](#)
- Lafede.cat (2019). [Educar per a futurs alternatius. Guia d’educació per a la justícia global.](#)
- Lafede.cat (2020). [“100x100 Justícia global”.](#)

Altres recursos utilitzats

- Coordinadora de ONGD Estatal (2022). [“Decálogo de una cooperación feminista”.](#)
- Coordinadora de ONGD de Euskadi (2018). [“Documentos marco para la incidencia política. La equidad de género en la cooperación vasca”.](#)
- Coordinadora d’ONGD Estatal (2022). [“Propuestas para una cooperación feminista”.](#)
- Ministeri Federal de Cooperació Econòmica i Desenvolupament d’Alemanya (2023). [“Política de desarrollo feminista. Por sociedades justas y fuertes en el mundo entero”.](#)
- Oxfam (2022). “Más allá de las palabras. Hacia una política de cooperación feminista y transformadora”.

 @Lafede_cat

 Lafede.cat

 @lafedecat

